

Улас
Самчук

СЛІДАМИ ПІОНЕРІВ

Харків
«ФОЛІО»
2019

Українському Народному Союзіві
та пам'яті його благородних осново-
положників, будівничих і прапоронос-
ців цю нашу книгу присвячуємо.

Автор

ВІД АВТОРА

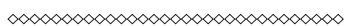
Ця книжка з назвою «Слідами піонерів», тобто тих наших земляків, що першими ступили на землю З'єднаних Штатів Америки і першими розпочали організацію нашого тут життя, а передусім Українського Народного Союзу, це — поєднання спогадів, розвідок, репортажів і есеїв. У ній зібрано й зведено до спільного знаменника головніші й прикметніші явища українського життя в Америці на тлі її історії і географії за порядком і хронологією їх важливості. Можливо, це перша нашою мовою такого роду публікація на цю важливу для нас тему, в якій поєднано життєві факти, свобідну думку і мистецький вислів в одну скоординовану моральну й філософську концепцію.

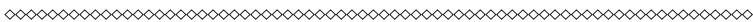
Книжку написано в роках 1967—68, але з різних причин появилася вона друком щойно тепер. Тим самим в її тексті постали деякі неузгіднення подій з часом їх публікацій. Але ця книжка призначена не тільки для читача сучасного, а головне для того, що прийде після нас, для якого

теперішні наші виміри й послідовності не матимуть суттєвого значення.

В загальному хочемо залишити по собі документ у слові, хочемо йти слідами тих наших піонерів, що дали цій книжці початок, як також хочемо вірити їх вірою і діяти їх наснагою, а тим самим хочемо, щоб їх діло і їх тут сліди не були затерті часом, бо вони були і напевно будуть далі найкращим дороговказом у нашій мандрівці до кращого завтра.

Улас Самчук

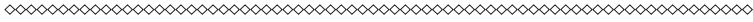
КОМПРОМІС З МІТОМ

Америку легше було знайти на земній кулі, аніж її висловити на земній кулі. В кожному разі, ще коли наша чарівна пляieta була не влаштована і тільки Дух Божий ширяв над нею, вже тоді в майстерні її Архітекта, разом з проектами Гімаляїв, робилось також і проекти Мангеттену.

Хто і коли вложив той клин граніту між Гудзоном і Східною рікою, як основу цієї споруди — сказати годі. Біблія про це також мовчить. Коли ж дивитися на це диво хоч би з висоти Імперського будинку, що на П'ятій евеню, — стихійність цієї конструкції також очевидна, як і стихійність Альп.

І можливо, трохи шкода, що це не старогрецький міт, а жива дійсність цієї землі... А також можливо, що це не так дійсність як наддійсність. Компроміс з мітом. Про це хоче також сказати статуя Атласа роботи Лі Лявріє, що перед Інтернаціональною будівлею на П'ятій евеню, як також, трохи вище, в глибині квітчастого скверу Центру Рокефеллера з його 115-ма прапорами Об'єднаних Націй, летюча постать Прометея-тирана-революціонера, який викрав огонь з неба і дав його смертним людям, за що власник цього добра, бог Вулкан, прикував його до скель Кавказу на розтерзання гірських орлів.

Ці фігури — це данина мітології, а разом символ самого Центру, який є символом Америки. З виразно визивним

ЗМІСТ

ВІД АВТОРА	3
КОМПРОМІС З МІТОМ	5
ПРО СОЮЗ НАД ГУДЗОНОМ	15
«СВОБОДА» НАД ГУДЗОНОМ	35
ДОЛИНА АНТРАЦИТУ	59
МАНДРІВКА ПО КРАЇНІ НЕЗНАНИХ	152
«ВІД МОРЯ ДО СЯЙНОГО МОРЯ»	228
ЕПІЛОГ ПЕРЕМОЖНИХ	299